

A Qualitative Research into the Musical Preferences and Tastes of University Students Studying at the Music Education Departments

Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma

Tarkan YAZICI¹, Dilan İRVEN²

Abstract

Students trained in vocational music who are acquainted with certain types of music may have to engage in other types of music in non-educational contexts during their formal education. These encounters help them form their own attitudes to music and preferences for particular types of music. This behavior may lead to negative consequences that may appear when they are forming their identity in their vocations both during and after their education period. This study was carried out with 121 students at the State Conservatory of the Dicle University in 2012-2013. The study aims to identify the students' qualification levels and opinions regarding their musical tastes and preferences. It is a mix-method study that employed a quantitative research model by using surveys. The findings show that the environment and the music offered by the media influenced adversely their preferences for the music types they were trained for.

Citation Information

YAZICI, T. & İrven, D. (2015). A Qualitative Research into the Musical Preferences and Tastes of University Students Studying at the Music Education Departments. *Turkish Journal of Arts and Social Sciences*, 1(1), 35-50.

Kaynakça Bilgisi

YAZICI, T. & İrven, D. (2015). Mesleki Müzik Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Müzik Tercihleri ve Beğenileri Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Turkish Journal of Arts and Social Sciences*, 1(1), 35-50.

Key Words

Music Education
Musical Preferences
Musical Taste

Article Info

Received: 10.02.2015
Accepted: 08.07.2015
Online Published:14.07.2015

Özet

Eğitim döneminde belirli müzik türlerini tanıyan, mesleki müzik eğitimi alan bir öğrenci, eğitim süresi dışında diğer müzik türleri ile de karşı karşıya gelmektedir. Bu karşılaşmanın sonucunda, zaman içerisinde kendi müziksel tutum ve beğenisini oluşturmaktadır. Bu davranış, eğitim döneminde ve sonrasında, öğrencinin müzikal kimliğinin şekillenme sürecinde ve mesleki çalışmalarında ortaya çıkabilecek olumsuzluklara neden

¹ Öğr. Gör. Dr., Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Diyarbakır, e-posta: yazicitarkan@gmail.com

² Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Diyarbakır.

olabilmektedir. Bu araştırma; devlet konservatuvarı öğrencilerinin müziksel beğeni ve tercihlerinin tespit edilmesi amacıyla 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında öğrenim görmekte olan 121 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma boyunca nicel araştırma modeli kullanılırken, araştırma yöntemi olarak survey (tarama), araştırmada veri toplama aracı olarak da anket formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, çevrenin ve medyanın sunduğu müzik türlerinin, öğrencilerin başarılarını sağlamak amacıyla eğitimini aldıkları müzik türlerini dinleme tercihlerini olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, müziksel tercih, müziksel beğeni.

Giriş

Biyo-psişik, kültürel ve toplumsal bir organizma olan insan, var olduğu çağlardan beri algıladığı sesleri çözümlenip değerlendirmiş ve giderek sesleri bir anlatım biçimine dönüştürmüştür (Say, 1994). Müzik; estetik algılayıcı ile beraber bütünleşik olarak oluşan sesler ile sessizliklerin beraberliği; belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütün; insanın duygu ve düşüncelerini, ses ve ritim yoluyla anlatması-aktarmasıdır (Uçan, 1994; Uslu, 2010).

Bireyin ve toplumun ayrılmaz bir kültürel yapısı olan müzik, bireyin doğumundan ölümüne kadar olan süreçte yaşamla iç içedir. Bu nedenle gerek ilkel toplumlarda gerekse gelişmiş toplumlarda müziğe bazı fonksiyonlar yüklenmiştir. Bazen dinsel tapınma aracı, bazen eğlence, bazen de üzüntü ve acıların simgesi haline gelmiş olan müzik, günümüzde karmaşık bir sanat dalı olarak uzun yılların eğitimini ve emeğini gerektiren bir sanat dalı olarak, diğer sanat dalları arasında en ilkel ve en temel güdülerden kaynaklanmış olanıdır (Ercan, 2006). İlk insanın doğa seslerini yansıtması, kendi sesini rüzgârın, denizin, kuşun sesine benzetmesi, ezginin doğması yolundaki ilk adımlar olmuştur. Önce doğayı yansıtmak için sesini kullanan insanoğlu, sonra yalnızlığını unutmak, doğa güçlerine tapınmak için mırıldanmaya başlamış korkusunu yenmek için çığlıklar atmış, daha sonra da ruhsal değişimine göre kimi neşeli kimi hüznü ezgiler yaratmıştır (İlyasoğlu, 2001).

Müziği insandan, insanı müzikten ayırmak, soyutlamak mümkün değildir. Çünkü müzik denen bu sanatı yapan, bu yüce sanatı keşfeden insandır (Varol, 1988). İnsanın doğadan aldığı, bilinciyle düzelterek oluşturduğu düzenlenmiş sesler olan müzik, doğadan ve toplumsal yaşamdan alınan zihniyle, düşünceyle, duyguyla besleyerek ve aklın süzgecinden geçirerek, belli bir estetik anlatır. Kişiyi başka bir ortama götürür. Evreni, yaşamı başka bir boyutta anlatır ve sanatlar içinden en soyut olanıdır. Bu yüzden kodlanı hiçbir zaman tam olarak vermez. Belki bu yüzden biraz "sınıflar üstü"dür. Müziğe diğer sanatlara göre daha "ulvi" bir değer verilmesi bundandır (Kaygısız, 2009).

Müziğin bir ülkedeki insanların yaşayışlarını ve özellikle de yönetişlerini yansıttığı daha ilk çağda uzak ve yakın doğulu düşünürlerden başlayarak yüzyıllar boyunca pek çok düşünür tarafından belirtilmiştir (İçli, 1988). Ünlü Orkestra şefi Charles Munch (2008)'a göre müzik kelimelerin anlatabileceği, aklın kavrayabileceği tüm ifadelerden ya da tüm kavramlardan çok daha ötelere ulaşabilir. İnsanların müzik dili ile anlaşabilmesi, tanrının insanlara bağışladığı en büyük hazinedir ve bu hazineyi kötüye kullanmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Müziğin rotası insanlığın gittiği yoldur. Dolayısıyla da toplumda meydana gelen tüm dalgalanmalar, müzikte de kendisini gösterir. Konfüçyüs'e göre; bir toplumda müzik bozulmuşsa, o toplumda pek çok şey de bozulmuştur. Yani bir toplumda müzik iyi ise o toplumda her şey iyidir.

Günümüzde müzik dinlemek zorunlu uğraşlardan (işten) kaçıştır. Müzik geçmişte törenlerin, toplumsal olayların merkezindeydi. Toplumu anlatan destanlar müzik yoluyla taşınır, sözlü mesaj müzikle daha iyi anlatılır, ezgi de sözlerle unutulmazdı. Bu nedenle müzik toplumsal bellek konumundaydı. Aynı zamanda toplumun birliği ve kimliğinin önemli bir unsuru olmuştu ve kişinin hangi topluma ait olduğunu ortaya koyuyordu (Kaygısız, 2009).

Müziğin insan yaşantısındaki bu kadar kapsamlı ve derin etkileri, onun kalitesi konusunu da tabii ki önemli kılmaktadır. Bu kadar çok işlevi olan (bireysel, toplumsal, eğitsel, kültürel ve ekonomik) bir olgunun daha kaliteliye yönlendirilmesi herkesi ilgilendiren ciddi bir durumdur (Şenocak, 2005). Herkesin bir zevki, bir beğenisi vardır. Biri çiçeklerden laleyi sever, biri gülü, bir başkası menekşeyi sever, ondan hoşlanır. Biri Leonardo'yu beğenir, biri Picasso'yu. Biri alaturka müziği sever, beğenir, biri klasik batı müziğini, bir başkası jazz müziğini. Bir insan Beethoven'ı beğenir, bir başkası Debussy'yi. Biri enstrümantal müzikten hoşlanır, bir diğeri operadan. Bütün bu örneklerden de anlaşılacağı gibi her insanın, her bireyin bir zevki, bir beğenisi vardır; herkesin zevki ve beğenisi meşrudur ve verdiği her beğeni yargısı yine meşru ve haklıdır (Tunalı, 1996).

Sosyal bir varlık olan insanın, müziğin temeli olan ses olgusuyla tanıştığı ilk yer doğum öncesi (prenatal) dönemde anne karnıdır. Bebeğin burada öncelikle duyduğu, kalp atışlarının ve organizmanın diğer hareketlerinin oluşturduğu sesler ve ritmik oluşumlardır. Doğum sonrası (postnatal) dönemde, evin içindeki ses ve müzik atmosferini belirleyen kişiler ise, bebeğin ebeveynleri olacaktır. Bebek büyürken etrafında çalınan çeşitli müzikler kulağına gelecek ve evde dinlenen müzik türlerinden etkilenmeye başlayacaktır. Bir bireyin müzik beğenisinin oluşumunda ilk aşamanın, ebeveynlerin yani ailenin evde dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin etkisinde şekillendiğini söylemek mümkündür (Ulutürk, 2008).

Senemoğlu (2004)'na göre bütün bebekler doğuştan refleksif davranışlara sahiptirler. Bebeğin çevresiyle etkileşimleri sonucu edindiği yaşantılarla oluşturduğu yeni bilişsel yapılar, refleksif davranışlardan, amaçlı davranışlara doğru ilerlemesini sağlar. Müzik tercihleri açısından baktığımızda; çocuk bir yandan doğuştan getirdiği reflekslerle çevreye uyum sağlamakta; diğer yandan da çevreden aldığı müziksel etkilere göre müzik zevkini oluşturmaya başlamaktadır. Çocuk, girdiği ortamlarda iletişim kurma, bilgi alma-verme, sosyal rahatlık, kendine ve başkasına güvenme, arkadaşlık kurma, sürdürülebilirlik vb. gibi davranışlar geliştirirken, bu ortamlarda geçirdiği müziksel yaşantılar da müzik tercihlerini oluşturmaya etki edecektir.

Aile ve sosyal ortamlardan sonra, bireylerin müzik tercihlerinin oluşmasında büyük rolü olan, aynı zamanda bir güç şekline de dönüşen bir etken daha vardır: Medya ve medyanın popüler hale getirdiği her şey. Medyanın popülerleştirdiği her türlü müzik, her türlü film, her türlü program, her türlü sanatsal aktivitenin insanlar üzerinde büyük etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Medyada sunulan çeşitlilik, diğerlerine kıyasla müzik alanında daha fazla gözlemlenmektedir. Özellikle de popüler müziklerin bu sunum içerisinde geniş yer tuttuğu bilinmektedir (Ulutürk, 2008).

Müzik tercihi insanın içinde bulunduğu ortam ve konumla da doğrudan ilgilidir. Bireyin müzik tercihinde içinde bulunduğu çevre, sosyal statü, ekonomik durumu vb. oldukça etkilidir. Bu olgular bireyin müziksel tercih ve beğenilerini etkilemekte, şekillendirmekte ve onlara yön vermektedir. Yaşanılan coğrafya ve onunla ilgili folklorik özellikler, eğitsel faktörler, sosyal çevre, medya ve müzik teknolojisi ile olan etkileşimler sonucu kişinin yaşamına katılan çeşitli müzikler, bu müziklerin yaratıcıları, seslendirici ve yorumlayıcıları zaman içinde onun duygu, düşünce, beğeni ve beceri birikimlerini etkilemekte ve müziksel gereksinimlerini karşılamaktadır (Çevik vd., 2002).

Bireylerin geliştirmiş oldukları müziksel tutumlar, müzik tercihlerini büyük ölçüde belirlemektedir. Tutumlar, birey tercihlerini geliştirmeden önce fark edilebilir ya da edilmeyebilir. Bireyler ilk defa dinledikleri bir müziğe karşı iyi, kötü, güzel veya çirkin demeden önce ona karşı bir tutum sergilerler. Tutum kendini geliştirdikten sonra ancak bir tercihe dönüşebilir ve yaşanan bu süreç sonucunda bireylerin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türleri somutlaşır (Ulutürk, 2008).

Müzik tercihi, insanların hangi tür müziklerden hoşlandıkları ya da hoşlanmadıkları şeklinde görülse de bu tercihlerin temelinde farklı değişkenler bulunmaktadır. Behne (1997) müzik tercihinin sadece karmaşık bir araştırma sahası olmadığını, bilakis bir yumak psikolojik fenomenleri de içinde barındırdığını ifade etmektedir. Bireyin müziksel tutumu, müzik tercihinin belirlemektedir. Tutum

gerçekleştikten sonra bir tercihe dönüşmekte ve bunun sonucunda da bireyin dinlemeyi tercih ettiği müzik türü ortaya çıkmaktadır.

Tercih; bir şeyi öbürüne göre daha iyi, üstün veya önemli sayma, yeğ tutma, yeğleme; beğeni ise güzel ve çirkin yargısını verdiren duygu, güzeli çirkinden ayırma yetisi olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2013). Müziksel tercihlerde, beğeni terimine kıyasla, tanımlanmış ve somut durumlardaki karar davranışları söz konusudur (Behne, 1997).

Behne'nin "Müzik Tercihleri ve Müzik Beğenisi" isimli çalışması, müzik tercihlerinin gelişiminde insan hayatının ilk 10 yılı ve sonraki 10 yılı gibi iki önemli evre olduğunu ortaya koymaktadır. Behne (1997)'ye göre ilk 10 yılda temel müzik yeteneklerimiz, sonraki 10 yılda ise bireysel müzik zevkimiz gelişir. Bu aşamalarda üç farklı baskın faktör vardır:

1-Ebeveynler,

2-Yaşlıtlar (akranlar),

3-Bireyin kendisi.

Bu üç faktöre ek olarak, daha ilk çocukluk döneminden itibaren karşılaşılan medyalarda sunulan türler, ebeveynlerin ve yaşlıtların müzik tercihlerinin oluşumundaki etkilerini azaltabilir, modifiye edebilir ya da güçlendirebilir.

Araştırmanın Amacı

Tüm dünyada, eğitimde gittikçe daha çok önem kazanan kavram ve uygulamalardan biri olan ve bireyleri bedensel, bilişsel, duyuşsal, devinişsel yönleriyle birer bütün halinde en uygun ve ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlayan müzik eğitimi; bireylerin yapıcı, yaratıcı, üretici, koruyucu, geliştirici, taşıyıcı ve sağlıklı birer tüketici olmalarını öngörmekte; her birinin uyumlu, doyumlu ve güvenli olmalarını amaçlamaktadır. Bu sayede birey, içinde yaşanan gerçekliği bütünüyle yeterince algılama, anlama, betimleme, açıklama, yorumlama, değerlendirme, denetleme, değiştirme ve geliştirme becerisine sahip olacak ve çevresi ile daha iyi iletişimde bulunacaktır (Uçan, 2005; 1997). Bu nedenle mesleki müzik eğitimi almakta olan üniversite öğrencilerinin müziksel tercih ve beğenilerinin sebepleri ile birlikte tespit edilmesinin amaçlandığı bu çalışma Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğrencilerinin dinlemeyi tercih ettikleri müzik türlerinin, çeşitli noktalardan tespiti açısından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırma, bu yöndeki eksiklerin saptanması ve daha sonra yapılabilecek çalışmalar konusunda ipuçları verebilmesi açısından da önemli bulunmaktadır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma gurubu, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve veri analizleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, betimsel bir araştırmadır. Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında mesleki müzik eğitimi almakta olan üniversite öğrencilerinin müziksel tercihleri ve beğenilerinin incelenebilmesi için araştırma türü olarak tarama yöntemi seçilmiştir. Araştırmacılar, elde edilen nicel verilerin istatistiksel çözümlenmeleri doğrultusunda araştırma konusunun genel bir görünümünü elde edebilmek için anket yöntemi ile örnekleme ulaşmıştır.

Nicel araştırmanın en temel prensibi, elde edilen bulguların bir şekilde sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülmesidir. Ayrıca araştırmanın hipotezlere dayandırılması ve bu hipotezleri test etmesi nicel araştırmanın üzerinde durduğu en belirgin prensiptir. Nicel araştırmada en yaygın kullanılan yöntem survey (tarama) yöntemidir. Survey yöntemi içerisinde hem sosyal bilimlerde hem de eğitimde en çok yararlanılan veri toplama aracı da ankettir. Bu veri toplama aracı; araştırmacının

katılımı ve etkisi olmadan, kişisel olmayan, doğrudan araştırılmak istenen kişilere sunulan bazı sorulardan oluşmaktadır. Bir araştırmada, anket kullanılmadan önce neden ankete ihtiyaç duyulduğu konusu üzerine karar verilmesi gerekmektedir. Bunun için de, araştırmanın doğasının, konusu ve amacının detaylı bir biçimde düşünülmesi, daha sonra da konunun araştırılabilir hale getirilmesi gerekmektedir (Ekiz, 2003).

Çalışma Grubu

Çalışma; 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Dicle Üniversitesi Devlet Konservatuvarında öğrenim görmekte olan 121 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 57,0'si kız (n=69), % 43,0'ü erkektir (n=52). Katılımcıların % 43,0'ü Temel Bilimler (n=52), % 23,1'i Ses Eğitimi (n=28), % 33,9'u Türk Halk Oyunları (n=18) bölümünde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmacılar tarafından hazırlanan ve 27 sorudan oluşan "Öğrenci Anketi"; daha önceden yapılmış tez çalışmaları, kitaplar, makaleler, sempozyum bildirileri ve yayınların incelenmesi sonucunda, öğrencilerin müziksel tercihleri ve beğenilerinin belirlenebilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Elde edilen bulgular % 95 güven aralığında, % 5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Ölçeğinin güvenirlik katsayısı 0,898 olarak çok yüksek bulunmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için araştırmaya katılan öğrencilerden araştırmanın veri toplama aracılığıyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. "Neden müzik dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğlenmek için	27	22,3
Sanatsal kazanım için	92	76,0
Vakit geçirmek için	2	1,7
Toplam	121	100,0

Tablo 1'e göre öğrencilerin 27'si (% 22,3) eğlenmek için, 92'si (% 76,0) sanatsal kazanım için, 2'si (% 1,7) vakit geçirmek için müzik dinlemektedir.

Tablo 2. "Müzik dinleme araçlarınız hangisidir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Radyo	3	2,5
Tv.	2	1,7
Cep telefonu	42	34,7
Bilgisayar	38	31,4
Mp3 çalar	36	29,8
Toplam	121	100,0

Tablo 2'de öğrencilerin 42'sinin (% 34,7) cep telefonu, 38'inin (% 31,4) bilgisayar, 36'sının (% 29,8) mp3 çalar ile müzik dinledikleri saptanmıştır.

Tablo 3. "Günlük müzik dinleme süreniz nedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Süre	Frekans (n)	Yüzde (%)
15 dk.	2	1,7
1 saat	27	22,3
2 saat	32	26,4
3 saat	22	18,2
4 saat ve üzeri	38	31,4
Toplam	121	100,0

Tablo 3'e göre öğrencilerin 38'i (% 31,4) 4 saat ve üzeri sıklıkla müzik dinlemektedir.

Tablo 4. "Hangi müzik türlerini dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Karma	45	37,2
Türk halk müziği	35	28,9
Pop müzik	7	5,8
Jazz	2	1,7
Türk sanat müziği	19	15,7
Kürtçe	3	2,5
Arabesk	1	0,8
Özgün müzik	4	3,3
Yabancı müzik	1	0,8
Blues	1	0,8
Rock müzik	3	2,5
Toplam	121	100,0

Tablo 4'de öğrencilerin en çok % 37,2'lik oran ile karma ve % 28,9'luk oran ile Türk Halk müziği dinledikleri saptanmıştır.

Tablo 5. "Erkek vokal mi, kadın vokal mi dinlemeyi tercih etmektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Tercihler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kadın vokal	17	14,0
Erkek vokal	11	9,1
Fark etmez	93	76,9
Toplam	121	100,0

Tablo 5'e göre öğrencilerin 93'üne (% 76,9) göre dinlenen vokal türü önemsizdir.

Tablo 6. "En sevdiğiniz Türk pop müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	15	12,4
Tarkan	27	22,3
Sezen Aksu	32	26,4
Mustafa Ceceli	12	9,9
Sertab Erener	8	6,6
Gökhan Özen	2	1,7
Funda Arar	5	4,1
Sıla Gençoğlu	12	9,9
Ajda Pekkan	3	2,5
Serdar Ortaç	2	1,7
Halil Sezai	1	0,8
Gülşen	2	1,7
Toplam	121	100,0

Tablo 6'da en sevilen Türk pop müzik sanatçılarının % 26,4'luk oranla Sezen Aksu ve % 22,3'lik oranla Tarkan olduğu görülmektedir.

Tablo 7. "En sevdiğiniz Türk sanat müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	26	21,5
Zeki Müren	31	25,6
Bekir Ünlüataer	5	4,1
Alaeddin Yavaşca	1	0,8
Ferdi Özbeğen	1	0,8
Mine Geçili	12	9,9
Canan Sezgin Geylan	2	1,7
Elif Güreşçi	5	4,1
Melihat Gülses	10	8,3
Münir Nurettin Selçuk	2	1,7
Göksel Baktagir	1	0,8
Dilek Türkan	3	2,5
Müzeyyen Senar	10	8,3
Muazzez Ersoy	2	1,7
Bülent Ersoy	2	1,7
Mustafa Keser	2	1,7
Emel Sayın	3	2,5
İsmail Olgay	1	0,8
Ahmet Özhan	1	0,8
Bekir Sıtkı Sezgin	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 7'de en sevilen Türk Sanat müziği sanatçısının % 25,6'lık oranla Zeki Müren olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 21,5'inin eğitimini aldıkları bu müzik türünü dinlememeleri dikkat çekmektedir.

Tablo 8. "En sevdiğiniz Türk halk müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	11	9,1
Neşet Ertaş	16	13,2
Celal Güzelses	2	1,7
Cengiz Özkan	4	3,3
Erdal Erzincan	9	7,4
Tolga Çandar	1	0,8
Zara	10	8,3
Emel Taşçioğlu	11	9,1
Sevcan Orhan	4	3,3
Orhan Ölmez	2	1,7
Kubat	9	7,4
Neriman Altındağ Tüfekçi	2	1,7
Erol Parlak	4	3,3
Hüseyin Turan	6	5,0
Aysun Gültekin	4	3,3
Orhan Hakalmaz	9	7,4
Hüsnü Arkan	1	0,8
Selda Bağcan	1	0,8
Bedia Akartürk	2	1,7
İzzet Altınmeşe	1	0,8
Arif Sağ	1	0,8
Erkan Oğur	3	2,5
Mahzuni Şerif	2	1,7
Oğuz Aksaç	1	0,8
Kıvrıkcı Ali	1	0,8

Belkıs Akkale	1	0,8
Nazlı Öksüz	1	0,8
Nida Ateş	1	0,8
Ümit Tokcan	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 8'e göre en sevilen Türk halk müziği sanatçıları, % 13,2'lik oranla Neşet Ertaş ve % 9,1'lik oranla Emel Taşçıoğlu'dur. Yine öğrencilerin % 9,1'inin eğitimini aldıkları bu müzik türünü dinlememeleri dikkat çekmektedir.

Tablo 9. "En sevdiğiniz Türk rock müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	40	33,1
Şebnem Ferah	28	23,1
Hayko Cepkin	6	5,0
Kıraç	10	8,3
Emre Aydın	2	1,7
Duman	8	6,6
Haluk Levent	8	6,6
Teoman	9	7,4
Gece Yolcuları	2	1,7
Yaşar Kurt	1	0,8
Murat Kekilli	2	1,7
Yavuz Çetin	2	1,7
Özlem Tekin	1	0,8
Cem Karaca	1	0,8
Mor Ve Ötesi	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 9 en sevilen Türk rock müzik sanatçısının % 23,1'lik oranla Şebnem Ferah olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin % 33,1'i ise bu müzik türünü dinlememektedir.

Tablo 10. "En sevdiğiniz arabesk müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	35	28,9
Müslüm Gürses	35	28,9
Orhan Gencebay	30	24,8
Hüseyin Altın	1	0,8
Hakan Taşçıyan	3	2,5
İbrahim Tatlıses	8	6,6
Ebru Gündeş	1	0,8
Azer Bülbül	4	3,3
Sibel Can	2	1,7
Ferdi Tayfur	1	0,8
İntizar	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 10'a göre en sevilen arabesk müzik sanatçıları, % 28,9'luk oranla Müslüm Gürses ve % 24,8'lik oranla Orhan Gencebay'dır. Öğrencilerin % 28,9'u arabesk müzik türünü dinlememektedir.

Tablo 11. "En sevdiğiniz klasik Batı müziği sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	66	54,5
Cecilia Bartoli	1	0,8
Johann Sebastian Bach	11	9,1
Wolfgang Amadeus Mozart	19	15,7
Farid Farjad	5	4,1
Joaquin Rodrigo Vidre	1	0,8
Nicola Paganini	2	1,7
Beethoven	5	4,1
Leyla Gencer	1	0,8
Lorena Mckennitt	3	2,5
Puccini	2	1,7
Vivaldi	3	2,5
Paco De Lucia	1	0,8
Fazıl Say	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 11'e göre en sevilen klasik Batı müziği sanatçısı, % 15,7'lik oranla Mozart'tır. Öğrencilerin % 54,5'inin ise klasik batı müziğini dinlemedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 12. "En sevdiğiniz jazz müzik sanatçısı kimdir?" sorusuna ilişkin bulgular

Sanatçılar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Dinlemiyorum	102	84,3
Kerem Görsev	3	2,5
Ray Charles	1	0,8
Jehan Barbur	2	1,7
Oscar Benton	2	1,7
Jülide Özçelik	3	2,5
Birsen Tezer	2	1,7
Billy Holiday	1	0,8
İlhan Erşahin	1	0,8
Sarp Maden	1	0,8
Etta James	2	1,7
Marcus Miller	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 12'de öğrencilerin % 84,3'ünün jazz müziğini dinlemedikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 13. "Ailenizde en çok hangi müzik türü dinlenilmektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Türk halk müziği	72	59,5
Pop müzik	10	8,3
Türk sanat müziği	12	9,9
Kürtçe	18	14,9
Karışık	6	5,0
Özgün müzik	3	2,5
Toplam	121	100,0

Tablo 13 öğrencilerin aile çevresinde en çok dinlenen müzik türünün % 59,5'lik oran ile Türk halk müziği olduğunu göstermektedir

Tablo 14. "Arkadaş çevrenizde en çok hangi müzik türü dinlenilmektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Pop müzik	38	31,4
Türk halk müziği	23	19,0
Kanşık	13	10,7
Metal	1	0,8
Türk sanat müziği	12	9,9
Arabesk	22	18,2
Kürtçe	6	5,0
Özgün müzik	4	3,3
Rock müzik	1	0,8
Trans müzik	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 14'e göre öğrencilerin arkadaş çevresinde en çok dinlenen müzik türü % 31,4'lük oran ile pop müziğidir.

Tablo 15. "Neden tercih ettiğiniz müzik türünü dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Tercih Sebepleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Duygularımı ifade ettiği için	6	5,0
İç dünyamı yansıttığı için	4	3,3
Çocukluğumdan beri dinlediğim için	2	1,7
Düşüncelerimi yansıttığı için	4	3,3
Sevdiğim için	42	34,7
Dinlemekten zevk aldığım için	1	0,8
Kendime yakın bulduğum için	8	6,6
Mutlu ettiği için	8	6,6
Sesime yatkın olduğu için	1	0,8
Kendimi bulduğum için	1	0,8
Ruhuma huzur verdiği için	1	0,8
İçinde bulunduğum kültürden dolayı	3	2,5
Eğitimim gereği	7	5,8
İhtiyaç duyduğum için	1	0,8
Enstrümanımdan dolayı	4	3,3
Ruhumu dinlendirdiği için	4	3,3
Duygularıma hitap ettiği için	12	9,9
Keyif aldığım için	5	4,1
Ritmik bulduğum için	1	0,8
Sözlerinden dolayı	1	0,8
Kulağıma hoş geldiği için	2	1,7
Toplumsal ve etnik konular içerdiği için	1	0,8
Dinlendirdiği için	1	0,8
Sanatsal ve müzikal birikim için	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 15'de öğrencilerin % 34,7'sinin tercih ettiği müzik türünü sevdiği için dinlediği tespit edilmiştir.

Tablo 16. "Eğitiminizi aldığınız klasik Batı müziğini ne sıklıkta dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç dinlemem	35	28,9
Nadiren dinlerim	59	48,8
Sık sık dinlerim	17	14,0
Daima dinlerim	10	8,3
Toplam	121	100,0

Tablo 16'ya göre öğrenciler, eğitimini aldıkları klasik Batı müziğini % 48,8'lik oranla nadiren dinlemekte, % 28,9 oranla ise hiç dinlememektedirler.

Tablo 17. "Eğitimini aldığımız Türk sanat müziğini ne sıklıkta dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç dinlemem	6	5,0
Nadiren dinlerim	47	38,8
Sık sık dinlerim	40	33,1
Daima dinlerim	28	23,1
Toplam	121	100,0

Tablo 17'de öğrencilerin eğitimini aldıkları Türk sanat müziğini % 38,8'lik oranla nadiren, % 33,1'lik oranla ise sık sık dinledikleri görülmektedir.

Tablo 18. "Eğitimini aldığımız Türk halk müziğini ne sıklıkta dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç dinlemem	4	3,3
Nadiren dinlerim	21	17,4
Sık sık dinlerim	36	29,8
Daima dinlerim	60	49,6
Toplam	121	100,0

Tablo 18'e göre öğrenciler, eğitimini aldıkları Türk halk müziğini % 49,6'lık oranla daima dinlemektedir.

Tablo 19. "Kişisel müzik arşivinizde hangi müzik türleri bulunmaktadır?" sorusuna ilişkin bulgular

Müzik Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)
Pop müzik	4	3,3
Karma	57	47,1
Türk halk müziği	29	24,0
Türk sanat müziği	19	15,7
Kürtçe	3	2,5
Rock müzik	4	3,3
Özgün müzik	1	0,8
Jazz	1	0,8
Blues	1	0,8
Yabancı müzik	2	1,7
Toplam	121	100,0

Tablo 19 öğrencilerin kişisel müzik arşivlerinde % 47,1'lik oran ile karma müzik türünün bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 20. "Nasıl bir ortamda müzik dinlersiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tek başıma	47	38,8
Tanmadığım insanlarla birlikte	1	0,8
Arkadaşlarımla birlikte	9	7,4
Fark etmez	64	52,9
Toplam	121	100,0

Tablo 20'ye göre öğrencilerin % 52,9'u için müzik dinlenen ortamın bir önemi bulunmamaktadır.

Tablo 21. "Hangi ses düzeyinde müzik dinlemektesiniz?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yüksek sesle	37	30,6
Orta düzey sesle	78	64,5
Kısıklı sesle	6	5,0
Toplam	121	100,0

Tablo 21'e göre öğrencilerin % 64,5'i orta düzey sesle müzik dinlemektedir.

Tablo 22. "Dinlediğiniz bir şarkının sözleri mi yoksa müzikal faktörleri mi sizi daha çok etkilemektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Şarkı sözleri	6	5,0
Müzikal faktörler	30	24,8
Hem şarkı sözleri hem müzikal faktörler	85	70,2
Toplam	121	100,0

Tablo 22'de öğrencilerinin % 70,2'sinin bir şarkının hem sözlerinden hem de müzikal faktörlerinden etkilendiği görülmektedir.

Tablo 23. "Dinlediğiniz şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması önemli midir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Önemli	24	19,8
Kısmen önemli	32	26,4
Önemsiz	65	53,7
Toplam	121	100,0

Tablo 23'e göre öğrencilerin % 53,7'si için dinlenen bir şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması önemli bulunmamaktadır.

Tablo 24. "Bir şarkıyı beğenmenizdeki en önemli etken hangisidir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Melodisi	17	14,0
Müzikalitesi	83	68,6
Sözleri	6	5,0
Yorumcusu	15	12,4
Toplam	121	100,0

Tablo 24'de öğrencilerin % 68,6'ısı için şarkı beğenilerindeki en önemli etkenin müzikalite olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 25. "Müziksel faaliyetler için para harcar mısınız?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	73	60,3
Hayır	10	8,3
Bazen	38	31,4
Toplam	121	100,0

Tablo 25'e göre öğrencilerin % 60,3'ü müziksel faaliyetler para harcamaktadır.

Tablo 26. "Dinlenen müzik, ruh halinizi etkilemekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	61	50,4
Hayır	9	7,4
Bazen	51	42,1
Toplam	121	100,0

Tablo 26'ya göre öğrencilerin % 50,4'ünün ruh hali, dinledikleri müzikten etkilenmektedir.

Tablo 27. "Dinlediğiniz bir şarkıda hangi enstrümanları duymak hoşunuza gitmektedir?" sorusuna ilişkin bulgular

Enstrümanlar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Keman	30	24,8
Kabak kemane	6	5,0
Bağlama	18	14,9
Bas gitar	1	0,8
Mey	4	3,3
Kanun	10	8,3
Piyano	2	1,7
Ney	2	1,7
Gitar	11	9,1
Yan flüt	1	0,8
Tar	2	1,7
Çello	9	7,4
Tambur	3	2,5
Saksafon	1	0,8
Ud	5	4,1
Kaval	3	2,5
Üflemeli enstrümanlar	3	2,5
Davul	2	1,7
Perküsyon	1	0,8
Yaylı enstrümanlar	4	3,3
Vurmalı çalgılar	2	1,7
Klasik kemeçe	1	0,8
Toplam	121	100,0

Tablo 27'de öğrencilerin % 24,8'i dinledikleri bir şarkıda en çok keman enstrümanını duymak istedikleri görülmektedir.

Tablo 28. "Türk Müziği içerisinde Batı müziği tınıları duymak hoşunuza gitmekte midir?" sorusuna ilişkin bulgular

Cevaplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	58	47,9
Hayır	19	15,7
Bazen	44	36,4
Toplam	121	100,0

Tablo 28'e göre öğrencilerin % 47,9'u her zaman, % 36,4'ü bazen Türk müziği içerisinde Batı müziği tınıları duymak istemektedir.

Sonuçlar ve Öneriler

Bu araştırmada örneklem grubundan elde edilen veriler neticesinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Öğretmen adaylarının % 76,0'sı sanatsal kazanım için müzik dinlediklerini belirtmiştir. Bireyin müzikteki yaratıcılık öğeleri ile evrensel bir estetik anlayışı geliştirebilme ve dünya görüşünü sanat aracılığıyla ifade edebilmesi açısından olumlu bir sonuçtur.
- Müzik dinleme aracı olarak adayların % 34,7'si cep telefonu, % 31,4'ü bilgisayar, % 29,8'i mp3 çaları tercih etmektedir. Bu sonuç, teknolojinin gelişimine bağlı olarak müzik dinleme araçlarının değiştiğini göstermekle birlikte, bireyin bu sayede dünyanın diğer ucundaki müziklere de ulaşabilmesi açısından olumludur. Ancak müzik dinleme kalitesinin azalması yönünde olumsuzluk göstermektedir.
- Adayların, % 31,4'ünün 4 saat ve üzeri, % 26,4'ünün 2 saat zaman dilimlerinde müzik dinledikleri tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin % 37,2'sinin karışık müzik türü, % 28,9'unun Türk halk müzik türü ve % 15,7'sinin Türk sanat müzik türünü dinledikleri tespit edilmiştir.
- Katılımcıların % 76,9'u için yorumcunun erkek ya da kadın vokal olmasının önemsiz olduğu tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin en sevdikleri Türk pop müziği sanatçılarının Sezen Aksu (% 26,49) ve Tarkan (% 22,3) olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, Sezen Aksu ve Tarkan'ın Türk pop müziğindeki yerleri açısından önemlidir.
- Türk sanat müziği sanatçıları arasında en sevilen sanatçı % 25,6 ile Zeki Müren'dir.
- Adayların % 13,2'si Neşet Ertaş'ı en sevdikleri Türk halk müziği sanatçısı olarak seçerken, % 9,1'inin Türk halk müziğini dinlememesi dikkat çekmektedir.
- Türk Rock müziği türünde % 23,1 ile Şebnem Ferah en sevilen sanatçı olarak seçilirken, % 33,1'inin Türk rock müziğini dinlemediği görülmektedir.
- Müslüm Gürses (% 28,9) ve Orhan Gencebay'ın (% 24,8) en sevilen arabesk sanatçıları oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin % 28,9'u ise arabesk müzik türünü dinlememektedir.
- Katılımcıların % 54,5'si, klasik Batı müzik türünü dinlememektedir.
- Çalışma grubunun % 84,3'ü jazz müzik türünü dinlememektedir.
- Öğrencilerin aile çevresinde % 59,5'lik oranla Türk halk müziği en çok dinlenen müzik türü olarak öne çıkmaktadır.
- Öğrencilerin arkadaş çevresinde % 31,4 ile Türk pop müziği en çok dinlenen müzik türüdür.
- Öğrencilerin % 34,7'si sevdikleri için dinledikleri müzik türünü tercih ettiklerini belirtmişlerdir.
- Okulda eğitimi alınan klasik Batı müziği % 48,8 oranında nadiren dinlenilmektedir. Aile ve arkadaş çevresinin, bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.
- Okulda eğitimi alınan Türk sanat müziği % 38,8 oranında nadiren dinlenilmektedir. Yine, aile ve arkadaş çevresinin, bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.
- Okulda eğitimi alınan Türk halk müziği % 49,6 oranında daima dinlenilmektedir.
- Öğrencilerin kişisel müzik arşivinde % 47,1 ile karışık müzik türü bulunmaktadır.
- Katılımcıların % 52,9'u müzik dinleme ortamını önemsiz bulunmuştur.
- Öğrencilerin % 64,5'inin, orta düzey sesle müzik dinlediği saptanmıştır.
- Öğrencilerin % 70,2'sinin, dinledikleri şarkının hem sözlerinden hem de müzikal faktörlerinden etkilendikleri tespit edilmiştir.
- Dinlenen şarkının Türkçe ya da yabancı sözlü olması çalışma grubunun % 53,7'si tarafından önemsiz bulunmuştur.
- Araştırmada, bir şarkının beğenilmesindeki en önemli etkenin, % 68,6 oranında müzikalite olduğu tespit edilmiştir.
- Çalışma grubunun % 60,3'ü, müziksel faaliyetler için para harcamaktadır.

- Öğrencilerin % 50,4'ü tercih ettikleri müziğin ruh hallerini etkilediğini belirtmişlerdir. Müziğin insan davranışında değişikliğe neden olmakla birlikte duyguları da etkilediği düşünüldüğünde, bu oran dinlenen müziğin niteliği yönünde önem kazanmaktadır.
- Keman (% 24,8) ve bağlama (% 14,9) dinlenen bir şarkıda en çok duyulmak istenen enstrümanlardır.
- Öğrencilerin % 47,9'u her zaman, % 36,4'ü de bazen Türk müziği içerisinde Batı müziği tınları duymak istemektedir.

Ortaya çıkan sonuçlara göre şu önerilerde bulunulabilir:

- Çalışmada, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin eğitim süreci boyunca eğitimini aldıkları müzikler arasında en çok Türk halk müziğini dinlemeyi tercih etmelerinden dolayı bu müziğin dışında kalan türleri de tanıyabilmeleri ve bunlar hakkında temel bilgileri edinerek farklı müzik türlerini tanıyan dinleyiciler olabilmeleri sağlanmalıdır.
- Farklı müzik türlerinin içeriğini, ruhunu bilemeyen ve bu türleri dinlemeyen bir mesleki müzik eğitimi alan öğrencinin toplumu yönlendiremeyeceği ve toplumla etkileşimde bulunamayacağı gerçeğinden hareketle bu türelere ayrılan eğitim zamanı artırılmalıdır.
- Eğlenmek için ve zaman geçirmek için müzik dinleyenlerin oranı dikkate alındığında müziğin işlevlerinin ve felsefesinin vurgulanacağı zeminler hazırlanmalıdır. Böylelikle, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin tek yönlü müzik kültürüne sahip olmaları yerine çok yönlü bir müzik kültürüne sahip olmaları sağlanmalıdır.
- Çok yönlü müzik kültürü içerisinde, her türlü müziğe ait genel özelliklerin tanıtıldığı, farklı tür müziklerin yer aldığı bir dinleme dağarcığının oluşturulması önem kazanmaktadır.
- Müzik dinleme süreleri ve müzik türünün dinleyici davranışlarını etkilemesinden dolayı, radyo ve televizyon kanalları başta olmak üzere, tüm kitle iletişim araçları, eğlenme ihtiyacının yanı sıra eğitim ve kültürlenmenin de dikkate alındığı bir sorumlulukla hareket etmelidir. Bu bağlamda çağdaş ve nitelikli müziğin toplumun her alanında yaşanır olması sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde, mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin yaşamlarında müziği işlevsel kılacak, çok yönlü ve kapsamlı sanatsal, kültürel etkinlikler hizmete sunulmalıdır. Bununla birlikte müziksel faaliyetlere para ayıramayanlar için sanatsal faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

Kaynakça

- Behne, K. E. (1997). *Musikpräferenzen und Musikgeschmack, Musikpsychologie, Ein Handbuch*. Rowohlt Taschenbuch Verlag, Hamburg.
- Çevik, S., Sağer, T. ve Cafoğlu, Z. (2002). Üst düzey kamu ve özel sektör yöneticilerinin yaşamlarında müziğin etkileri. 21. yy. *Başında Türkiye'de Müzik Sempozyumu*, Ankara, 15-16 Mart.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metodlarına Giriş*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ercan, M. (2006). "Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Programı Son Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim 1. Devre Müzik Derslerine Yönelik Mesleki Alan Yeterliliklerinin İncelenmesi". Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- İçli, S. (1988). İnsanın vasıf dokusunun geliştirilmesinde müziğin işlevi. 1. *Müzik Kongresi*, Ankara, 14-18 Haziran.
- İlyasoğlu, E. (2001). *Zaman İçinde Müzik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Kaygısız, M. (2009). *Müzik Tarihi Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi*, Kaynak Yayınları, İstanbul.
- Munch, C. (2008). *Ben Bir Orkestra Şefiyim*, Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Say, A. (1994). *Müzik Tarihi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim; Kuramdan Uygulamaya*, Gazi Kitabevi, Ankara.

- Şenocak, E. (2005). Müziğin insan yaşamındaki yeri. *Erciyes Üniversitesi Müzik Sempozyumu*, Kayseri,14-16 Nisan.
- Tunalı, İ. (1996). *Estetik*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (2013). *Sözlükler*, [Online]: <http://www.tdk.gov.tr> adresinden 06 Ağustos 2013 tarihinde indirilmiştir.
- Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*, Evrensel Müzikevi, Ankara.
- Ulutürk, N. (2008), "Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Dinlemeyi Tercih Ettikleri Müzik Türleri", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu.
- Uslu, B. N. (2010). "Niğde İlinde Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenleri ile Niğde Üniversitesi Anabilim Dalı'nda Öğrenim Görmekte Olan Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Müzik Beğenilerinin İncelenmesi". Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Varol, N. (1988). *Müzik-Toplum Etkileşimi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yaynevi, Ankara.